

maailma ülikoolide seas paremuselt 285. kohal (2019. aastal 301. kohal), mis on Eesti kõrgkoolide seas seni kõrgeim koht. Edetabelis Times Higher Education (THE) World University Rankings on Tartu Ülikool püsinud 2016.–2019. aastani positsioonil 301–350 ning edetabelis Academic Ranking of World Universities (ARWU) hoiab 2019. aastal positsiooni 301–400.

2010. aastal asetas Hispaania rahvuslik uurimisnõukogu SRC maailma ülikoolide paremusjärjestuses Tartu ülikooli 187. kohale 12 000 maailma kõrgkooli seas. Tartu Ülikool on ülikoolide QS-edetabelis Ida-Euroopa ja Kesk-Aasia ülikoolide seas Moskva Riikliku Ülikooli ja Novosibirski Riikliku Ülikooli järel kolmandal kohal.

Tartu Ülikoolis õpib rohkem kui 13 600 üliõpilast, töötab üle 3600 töötaja ja ligi 100 000 vilistlast on üle maailma. Nii ülikooli kui ka Eesti peamine vara on targad ja haritud inimesed, olles Eesti akadeemilise vaimsure keskus ning hariduse ja teaduse arendaja kogu maailmas – Eesti suurim ja vanim ülikool aastast 1632.

Tallinnas, Pirita-Kosel; märts-aprill 2022

Lugupidamisega,
Matti Raudjärv
(TÜ sotsiaalteaduste valdkond)

Lisad: fotod (1–20) ning lühimeenutus Soome presidendi Urho Kaleva Kekkoneni Eesti, sh Tartu Ülikooli ja Kääriku külastusest 1964. aasta märtsis.

Foto 1: Tartu kesklinn: taga keskel on näha Tartu Ülikooli peahoone, selle ümber teised ülikooli hooned; peahoonest vasakule jääb Raekoja katus ja torn, paremale Jaani kirik; kiriku taga ja paremal olev puudemassiiv on Toomemägi, ülal on osaliselt näha Toomkiriku varemed (tänapäevane TÜ Ajaloomuuseum); all paremal TÜ Botaanikaaiia kõrged kasvuhooned (palminoone jt); vasakul Emajõgi ja osa jalakäijate sillast, millest paremale minnes jõuab raekoja platsile.

Tartu city center: in the middle of the back you can see the main building of the University of Tartu (UT), around it other university buildings; to the left of the main building is the roof and tower of the Town Hall, to the right is St. John's Church; the array of trees behind and to the right of the church is Toomemägi (Cathedral Hill), the ruins of Toom Church can be seen above (today's UT History Museum); below right UT Botanical Garden tall greenhouses (palminone and others); on

the left Emajõgi and part of the pedestrian bridge, from where you go to the town hall square.
[<https://ut.ee/et/sisu/ulikool-arvudes>] 8.04.2022

Foto 2: Tartu Ülikooli peahoone * The main building of the University of Tartu * Das Hauptgebäude der Universität Tartu: (Metsavend – CC BY-SA 4.0, [<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=37114086>] 20.03.2022; Andres Tennus, 20.03.2022).

Foto 3: Tartu Ülikooli peahoone * The main building of the University of Tartu * Das Hauptgebäude der Universität Tartu: (Metsavend – CC BY-SA 4.0, [<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=37114086>] 20.03.2022; Andres Tennus, 20.03.2022).

Foto 4: Tartu Ülikooli peahoone * Main building of the University of Tartu * Das Hauptgebäude der Universität Tartu: (Metsavend – CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=37114086>] 20.03.2022; Andres Tennus, 20.03.2022).

Foto 5: Tartu Ülikooli peahoone aula * Hall of the main building of the University of Tartu * Saal des Hauptgebäudes der Universität Tartu; Jari Sjölund, 20.03.2022.

Foto 6: Tartu tähetorni Vana Observatoorium, valmis 1810. Siin töötas Friedrich Georg Wilhelm von Struve * The Old Observatory of Tartu Observatory was completed in 1810. Friedrich Georg Wilhelm von Struve worked here. [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/93/OldObservatory%2CTartu%2C_April_2012.JPG] 7.04.2022

Foto 7: Ülikool 1860. aastal, oma „kuldse ajastul“ * The university in 1860, during its „Golden Age“.
[https://en.wikipedia.org/wiki/University_of_Tartu#/media/File:Album_von_Dorpat_TKM_0031H-05_crop.jpg] 7.04.2022

Foto 8: Tartu Ülikooli Kunstimuseumi sinine saal * Blue Hall of the University of Tartu Art Museum:
[https://et.wikipedia.org/wiki/Tartu_%C3%9Clikool#/media/File:T%C3%9C_kunstimuseum_sinine_saal.JPG] 7.04.2022; Marit Valk –Marit Valk, CC BY-SA 4.0,
[<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=37872966>]

Foto 9: Tartu Ülikooli sotsiaalteaduste valdkonna hoone aadressil Lossi 36 * The building of the University of Tartu in the field of social sciences at Lossi 36.
[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/Lossi_36_hoone.JPG] 7.04.2022

Foto 10: Tartu Ülikooli Raamatukogu peahoone * The main building of the University of Tartu Library:
[https://de.wikipedia.org/wiki/Universit%C3%A4tsbibliothek_Tartu#/media/Datei:Tartu_%C3%BClikooli_raamatukogu_2014.jpg] 7.04.2022; autor: Von Mandariina - Eigenes Werk, Gemeinfrei,
[<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=32984190>]

Foto 11: Tartu Ülikooli Raamatukogu Konverentsikeskus * University of Tartu Library Conference Center:
[<https://support.google.com/legal/answer/3463239?hl=de>] 7.04.2022

Foto 12: Tartu Ülikooli Kääriku Spordikeskus * University of Tartu Kääriku Sports Center:
[<https://www.puhkaestis.ee/et/kaariku-sportikeskus>] 7.04.2022; Allikas: Sven Zacek

Foto 13: Tartu Ülikooli Kääriku Spordikeskus (fotol puudub kergejõustiku- ja jalgpalli staadion, ujulad, sise spordi saalid /pallimängusaal, jõusaal/, suusarajad jms) * University of Tartu Kääriku Sports Center:

[<https://www.puhkaeestis.ee/et/kaariku-sportikeskus>] 7.04.2022; Allikas: Sven Zacek

* * *

Soome president Urho Kaleva Kekkonen külastas 1964. aasta märtsikuus esimese välismaise riigipeana okupeeritud Eestit. Kekkoneni visiit tekitas vastakaid tundeid nii Läänes kui NSVL-is, kuid see lõi Eesti jaoks esimese silla läänemaailmaga. Selle visiidi tulemusel avati aasta hiljem laevaliin Tallinna ja Helsingi vahel. Tema Tartu Ülikooli aulas peetud suurepärase eestikeelne kõne ja suusaretk Käärikul jäid eestimaalaste mälu aastakümneteks. *Kekkose rada* on oma nime saanud Soome presidendi Urho Kaleva Kekkoneni järgi, kes külastas toimunud legendaarse Eesti visiidi ajal ka Käärikut. President matkas tol korral 17 kilomeetrisel suusarajal (MR: mõne allika alusel 15 kilomeetrisel rajal) ning veetis õhtu Kääriku Spordibaasis, sh saunas, mis sai seejärel nime – *Kekkose saun*.

Valgamaal Käärikul järve kaldal seisnud *Kekkose saun* aga kahjuks põles 16. veebruaril 2002. Tules hävis sauna katus ja sisustus, seinapalgid söestusid osaliselt. Inimesed õnnetuses kannatada ei saanud. Põhjus: ilmselt ülekuütmine. Enne seda, kolm kuud tagasi, avati saun justkui uuena pärast renoveerimist.⁴

⁴ Keian, A. Käärikul põles maha Kekkose saun. 17. veebruar 2002. [<https://www.postimees.ee/1921385/kaarikul-poles-maha-kekkose-saun>] 8.04.2022; Michelson, T. Kekkoneni saun põles Käärikul kui säraküünal. 19. veebruar 2002. [<https://www.ohtuleht.ee/118692/kekkoneni-saun-poles-kaarikul-kui-sara-kuunal>] 8.04.2022

Kekkose saun kuulub TÜ Kääriku Spordi- ja Puhkekeskusele. Renoveeritud *Kekkose saun* avati uuesti novembris 2019. Renoveerimise initsiaatoriks oli *Kekkose sauna* patroon, Riigikogu esimees Toomas Savi. Renoveerimistööd tehti Eesti-Soome Ärijuhtide Ühingu toetusel, kes pidas oma kohuseks hoolitseda 1964. aastal Eestis viisiidil käinud Soome presidendi U. K. Kekkose külastatud sauna eest. Saun päästeti lagunemisest 2001. aastal, kui Eesti-Soome Ärijuhtide Ühing andis sauna renoveerimiseks 338 000 krooni.

Uut sauna renoveerimist alustati 2021. aastal: „Otepää vallas Kääriku järve ääres asuv legendaarne Kekkose palksaun monteeriti lahti ning saab uuesti püsti järgmisel aastal.“⁵

Foto 14: Kekkose saun ajast, mil Soome president pärast suusamatka ka saunas viibis. Saun renoveeriti 2001. aastal. * Kekkose sauna from the time when the President of Finland stayed in the sauna after a ski trip (March, 1964). The sauna was renovated in 2001.

[<https://lh3.googleusercontent.com/p/AF1QipPcXoYYB04YsdPD5s1WAuWtCi3T vQbOecqi3ar6=w1024-k>] 8.04.2022

Foto 15: Kekkose saun pärast järjekordset renoveerimist 2018–2019 (foto aastast 2020). Saun renoveeriti algselt novembris 2001, kuid põles juba veebruaris 2002. Seejärel kuulus saun jälle renoveerimisele. * Kekkose sauna after another renovation 2018–2019 (photo from 2020). The sauna was originally renovated in November 2001, but was burned down in February 2002. The sauna was then renovated again.

[<https://media.voog.com/0000/0041/5969/photos/2019-06-03%2010.53.45.jpg>] 8.04.2022

⁵ Suviste, M. Legendaarsest palksaunast jäi alles vaid korsten. Lõuna-estli Postimees, 2. november 2018. [<https://lounapostimees.postimees.ee/6443217/legendaarsest-palksaunast-jai-alles-vaid-korsten>] 9.04.2022

Foto 16: Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum * University of Tartu History Museum. [https://www.google.com/search?q=tartu+%C3%BClikooli+ajaloomuseum&rlz=1C1NHXL_etEE741EE752&tbm=isch&source=iu&ictx=1&vet=1&sa=X&ved=2ahUKewjCg9m976T3AhVks4sKHX1OAFwQuqIBegQIWhAD&biw=1920&bih=969&dpr=1#imgrc=8S2EIwHKj5b6UM] 21.04.2022

Foto 17: Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum (valge saal) * University of Tartu History Museum (white hall). [https://www.google.com/search?q=tartu+%C3%BClikooli+ajaloomuseum&rlz=1C1NHXL_etEE741EE752&tbm=isch&source=iu&ictx=1&vet=1&sa=X&ved=2ahUKewjCg9m976T3AhVks4sKHX1OAFwQuqIBegQIWhAD&biw=1920&bih=969&dpr=1#imgrc=utg1BRhptUJJM] 21.04.2022

Foto 18: Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum * University of Tartu History Museum. [https://support.google.com/legal/answer/3463239?hl=de] 21.04.2022

Foto 19: Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum (valge saal) * University of Tartu History Museum (white hall).

[https://et.wikipedia.org/wiki/Tartu_%C3%9Clikooli_muuseum#/media/Fail:Valge_saal.jpg] 21.04.2022; Autor: Gaialy – Üleslaadija oma töö, CC BY-SA 4.0

Muuseum paikneb 13.-16. sajandil ehitatud Tartu toomkirikus. Muuseumi ekspositsioon annab ülevaate Tartu Ülikooli ajaloost 1632–2002, olles Euroopas üks suurimaid ülikooli juures asuvaid ajaloomuuseume.

13.–16. sajandil rajatud toomkirik oli Tartu piiskopkonna peakirik ja Tartu piiskopi katedraal. Reformatsiooni ajal kannatas see tugevalt pildirüüste all ning hiljem laastati kirikut Liivi sõja käigus. Sealte edasi seisis hoone varemetes ja 1760. aastatel lammutati ka kiriku kõrged kaksiktornid. Seoses Tartu Ülikooli tegevuse taastamisega Tartus ehitati 1804–1807 Johann Wilhelm Krause projekti järgi toomkiriku kooriossa ruumid ülikooli raamatukogu tarbeks. Pärast ülikooli raamatukogu uue hoone valmimist 1981. aastal kolis sinna asemele Tartu Ülikooli muuseum.⁶

* * *

The museum is located in Tartu Cathedral, which was built from 13th–16th century. The museum's exposition gives an overview of the history of the University of Tartu from 1632 to 2002, being one of the largest history museums that is located at a university in Europe.

The Cathedral, built and founded from 13th–16th century, was the central church of Tartu diocese and Tartu episcopate. The church suffered greatly from looting during the Reformation and was later destroyed in the Livonian War. The building was left in ruins after that, and the high twin towers of the church were demolished in the 1760s. When the activities of the University of Tartu were restored in Tartu, the cathedral's choir rooms were rebuilt for the university library in 1804–1807 according to a project by Johann Wilhelm Krause. After the new building of the university library was completed in 1981, the University of Tartu Museum relocated to the cathedral instead.

⁶ Tartu toomkirik. [https://et.wikipedia.org/wiki/Tartu_toomkirik] 21.04.2022

Foto 20. Esiplaanil: vaade Tartu Ülikooli Delta majale; seal asub ka Majandusteaduskond (autor: Ragnar Vutt) * In the foreground: view to the Delta Centre of the University of Tartu; the School of Economics and Business Administration is also located there (by Ragnar Vutt)

* * *

PS:

Tartu Ülikool jätkab tõusu maailma tippülikoolide seas.

Maailma mainekaimaks peetavat ülikoolide edetabelit koostav Briti ajakiri Times Higher Education (THE) avalikustas täna maailma ülikoolide uue pingerea. Tartu Ülikool on esimest korda jõudnud 250 parima sekka.

THE edetabeli tänavune väljaanne on seni avaldatuist mahukaim ja mitmekesiseim, hõlmates 1799 ülikooli maailma 104 riigist ja piirkonnast. Esikohta hoiab juba seitsmendat aastat järjest Oxfordi Ülikool, teisel kohal on Harvardi Ülikool ning kolmandat jagavad Cambridge'i Ülikool ja Stanfordi Ülikool. Esikümnes on lisaks kolmele Briti ülikoolile seitse Ameerika Ühendriikide ülikooli. Esisajas on esindatud 15 riigi ülikoolid.

Tartu Ülikool on THE edetabelis esindatud alates 2011. aastast. Viimasel kahel aastal oli ta kohtadel 251–300, kuid sel aastal kerkis kohavahemikku 201–250. Tartu Ülikooli partnerülikoolidest on kõrgeimal kohal Tsinghua Ülikool (16. koht) ja Toronto Ülikool (18.), meie Euroopa partneritest on Leuveni Katoliku Ülikool 42. ja Groningeni Ülikool 75. kohal. Eestist on tabelis veel kaks ülikooli: Tallinna Tehnikaülikool (vahemikus 601–800) ja Tallinna Ülikool (vahemikus 1001–1200).

Rektor Toomas Asseri sõnul kinnitab kõrge edetabelikoht Tartu Ülikooli akadeemilise kogukonna väga head taset ja meie seatud eesmärkide asjakohasust. See, et Eesti rahvusülikooli teadustöö ja kõrgharidus on maailma tippülikoolidega võrreldaval tasemel, on Asseri sõnul väärtus kogu Eesti jaoks. „Kuigi teaduse tegemine ja üliõpilaste õpetamine läheb praeguses keerulises maailmas aina kallimaks ning kõrghariduse rahastus pole kiita, pingutame ka edaspidi selle nimel, et püsida maailma ülikoolide paremikus,“ ütles Asser.

Läbi aastate on Tartu Ülikooli trumbiks olnud publikatsioonide viidatavus (viitamiste arv artikli kohta), mis on THE edetabelis tähtis tulemusnäitaja (osakaal 30% üldhindest). Värskes edetabelis kuulub Tartu Ülikoolile selle näitaja arvestuses maailma ülikoolide seas 115. koht.

Alates 2004. aastast avaldatavas edetabelis kõrvutatakse maailma teadusülikoolide kõigi peamiste tegevusalade alusel. Pingerida koostades võtab THE arvesse 13 tulemusnäitajat, mis on koondatud viide rühma: õpikeskkond (30% üldhindest), teadus (30%), teadustulemuste mõjukus (30%), rahvusvaheliskus (7,5%) ja tulu ettevõtetega sõlmitud lepingutest (2,5%).⁷

* * *

The University of Tartu continues to rise among the world's top universities. The British magazine Times Higher Education (THE), which compiles the world's most prestigious university ranking, today announced a new ranking of the world's universities. The University of Tartu has entered the top 250 for the first time.

⁷ Tartu Ülikool, Siseveeb: [[https://siseveeb.ut.ee/et/uudised/Tartu Ülikool jätkab tõusu maailma tippülikoolide seas](https://siseveeb.ut.ee/et/uudised/Tartu_Ülikool_jätkab_tõusu_maailma_tippülikoolide_seas) | siseveeb.ut.ee] 14.10.2022